

**DEVA Partili Mehmet Emin Ekmen:
Ceza infaz kurumları engelli bireyler için erişilebilir olmalı**

DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı ve Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen, engelli avukatların ceza infaz kurumlarına girişten itibaren karşılaştıkları fiziki ve teknik engellere dair iddiaları Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemine taşıdı. Akın Gürlek'in yanıtlaması istemiyle verdiği soru önergesinde Ekmen, ceza infaz kurumlarının erişilebilirliğine ilişkin çeşitli sorular yöneltti.

Engelli avukatların mesleki faaliyetleri sekteye uğramaktadır

DEVA Partili Ekmen, Adalet Bakanı Gürlek'in yanıtlaması istemiyle TBMM'ye soru önergesi verdi. Güvenlik prosedürleri kapsamında kullanılan bazı sistemlerin engelli bireylerin kullanımına uygun olmadığına dikkat çeken Ekmen, "Engelli bireylerin kamusal hizmetlere eşit, bağımsız ve onurlu biçimde erişimi, anayasal eşitlik ilkesinin ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası yükümlülüklerin bir gereğidir. 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun ile Türkiye'nin taraf olduğu ve 28 Ekim 2009 tarihinde yürürlüğe giren Birleşmiş

Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme, kamu hizmetlerinin erişilebilirliğine ilişkin idareye açık sorumluluklar yüklemektedir. Savunma hakkı, adil yargılanma hakkının kurucu unsurlarından biridir. Bu hakkın etkin biçimde kullanılabilmesi, avukatların müvekkilleriyle kesintisiz ve bağımsız şekilde görüşebilmesine bağlıdır. Ceza infaz kurumlarında avukat ile müvekkil arasındaki görüşmeler, yargılamanın sağlıklı yürütülmesi bakımından doğrudan belirleyici nitelik taşımaktadır. Diyarbakır Barosu'na kayıtlı Erhan Ürküt gibi engelli avukatların ceza infaz kurumlarına girişten itibaren karşılaştıkları fiziki ve teknik engellere ilişkin çeşitli iddia ve başvurular kamuoyuna yansımaktadır. Güvenlik prosedürleri kapsamında kullanılan bazı sistemlerin engelli bireylerin kullanımına uygun olmadığı, tekerlekli sandalye ile bağımsız geçişin sağlanamadığı ve her defasında üçüncü kişilerin yardımına ihtiyaç duyulduğu yönünde değerlendirmeler dile getirilmektedir. Söz konusu uygulamalar, engelli avukatların mesleki faaliyetini ve fiilen mahpusun hukuki temsilini doğrudan sekteye uğratmaktadır" dedi.

Engelli ziyaretçiler ve mahpuslar sorun yaşıyor

Engelli ziyaretçiler ile mahpusların da ceza infaz kurumlarında zorluk yaşadığı dile getiren Yeni Yol Partisi Grup Başkanı Ekmen, "Engelli ziyaretçilerin ceza infaz kurumlarına erişim süreçlerinde karşılaştıkları güçlüklerin aile hayatına temas eden yönleri bulunduğu, engelli mahpusların ise günlük yaşam koşullarına ilişkin erişilebilirlik sorunlarıyla karşılaşabildiği ifade edilmektedir. Buna karşılık, bu alana ilişkin kapsamlı ve güncel verilerin sınırlı olması, mevcut durumun değerlendirilmesini zorlaştırmakta, engelli bireylerin ceza infaz kurumlarına erişim imkânlarının fiilen ne ölçüde sağlandığı, bu doğrultuda herhangi bir kurumsal çalışmanın yürütülüp yürütülmediği, verilen tavsiye kararlarına uyum sağlanıp sağlanmadığı ile mevcut uygulamaların temel hakların kullanımı üzerindeki etkisinin belirlenmesinin önem arz ettiği aşikardır" açıklamasında bulundu.

Ceza infaz kurumlarının erişilebilirliğinin sağlanmasına yönelik yürütülen çalışmalar nelerdir?

Mersin Milletvekili Ekmen, Bakan Gürlek'in yanıtlaması istemiyle verdiği önergede şu sorulara yanıt aradı:

1- Türkiye genelinde ceza infaz kurumlarının erişilebilirliğine ilişkin Bakanlığınız tarafından bugüne kadar yapılmış bir araştırma veya inceleme bulunmakta mıdır? Bulunmakta ise tespit edilen hususlar nelerdir?

2- 5378 sayılı Kanun ile Türkiye'nin taraf olduğu Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme kapsamında, ceza infaz kurumlarının erişilebilirliğinin sağlanmasına yönelik yürütülen çalışmalar nelerdir?

3- Sincan Ceza İnfaz Kurumları ile Türkiye genelinde diğer Ceza İnfaz Kurumlarının engelli avukatlar ve ziyaretçilerin kurumlara giriş ve çıkış süreçlerine ilişkin Bakanlığınız tarafından yapılmış bir inceleme bulunmakta mıdır?

4- Engelli avukatların ve ziyaretçilerin ceza infaz kurumlarına giriş ve çıkışlarında karşılaştıkları hususlara ilişkin bir mevzuat çalışması yürütülmekte midir? Yürütülmekte ise çalışmanın kapsamı ve öngörülen takvim nedir? Hangi kurumlar bu çalışmaya dahil edilmiştir?

5- Türkiye genelindeki ceza infaz kurumlarının kaçında X-Ray ve göz biyometrisi cihazları ile turnike sistemleri engelli bireylerin bağımsız kullanımına uygun şekilde tasarlanmıştır? Bu sistemlerin engelli erişimine uygun olmadığı kurumlar hangileridir ve söz konusu kurumlar için herhangi bir iyileştirme planı öngörülmekte midir?

6- Engelli bireylerin ceza infaz kurumlarına girişlerinde yardımcı ekipmanlarıyla birlikte hareket edebilmesine yönelik mevcut uygulamalar nelerdir?

7- Engelli avukatlar ve ziyaretçilerin ceza infaz kurumlarına erişimine ilişkin Bakanlığınıza bugüne kadar iletilmiş şikâyet veya başvuru sayısı kaçtır? Bu şikâyet ve başvurular üzerine hangi işlemler yapılmıştır?

8- Türkiye genelinde ceza infaz kurumlarında 02.04.2026 tarihi itibarıyla bulunan 476 engelli mahpusun engellilik türlerine ve buldukları kurumlara göre dağılımı nedir?

9- Engelli mahpusların barınma ve günlük yaşam koşullarına ilişkin erişilebilirlik düzenlemeleri nelerdir? Bu hususta Bakanlığınıza iletilmiş başvuru ve şikâyet sayısı kaçtır? Söz konusu şikâyet ve başvurular kapsamında hangi işlemler yapılmıştır?

10- Kamu Denetçiliği Kurumu (Ombudsmanlık) tarafından 10 Haziran 2024 tarih ve 2024/6327-S.24.9918 sayı numarasıyla tavsiye kararıyla; "Tüm ceza infaz kurumlarının engelli erişebilirliği mevzuatı uyarınca denetlenmesi ve eksikliklerin makul bir süre içerisinde giderilmesi, kurum girişlerindeki X-Ray ve göz biyometrisi cihazları ile turnike geçişlerinin tüm engel gruplarının erişimine uygun hale getirilmesi; kurumlara tekerlekli sandalye temini, rampa yapımı gibi daha düşük bütçeli makul düzenlemelerin ivedi olarak tamamlanması ve bu hususlarda özellikle kurum girişlerinde görevli çalışanlara düzenli eğitimler verilmesi, bilgilendirme yapılması hususunda ADALET BAKANLIĞI'NA TAVSİYEDE BULUNULMASINA, 6328 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, bu karar üzerine tesis edilecek işlemin veya eylemin 30 (otuz) gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna; Kararın, Başvurana ve Adalet Bakanlığı'na tebliğine" şeklinde karar verilmiştir. Bakanlığınız söz konusu tavsiye kararına uyum sağlamış mıdır? Uyum sağlanmışsa hangi tedbirler hangi tarihler itibarıyla hayata geçirilmiştir? Uyum sağlanmamış ise gerekçesi nedir?

11- Bakanlığınız tarafından Adalet Bakanlığı'nın ACEP (Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu Projesi) uygulaması kapsamında tutuklu veya hükümlüler ile gerçekleştirilen görüntülü görüşmelerde, fiziki erişim engelleri gözetilerek engelli avukatlara, temsil ettikleri kişilerin tabi olduğu suç türünden bağımsız olarak, görüntülü görüşme sisteminden yararlanma imkânı tanınmakta mıdır? Tanınmıyorsa bunun gerekçesi nedir ve bu konuda bir düzenleme yapılması öngörülmekte midir?